

Dkt. James S. Spiegel, Maadili ya Kikristo, Kipindi cha 2, Uhusiano wa Kimaadili

© 2024 Jim Spiegel na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. James S. Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Maadili ya Kikristo. Huu ni kipindi cha 2, Uhusiano wa Kimaadili.

Habari, hebu tuanze mtazamo wetu kuhusu nadharia kuu za maadili.

Tunachotaka kufanya ni kuanza kwa kuangalia utegemezi wa kimaadili. Ninachotaka kufanya ni kwanza kuthibitisha kwamba kuna kitu kama ukweli wa kimaadili na kwamba maadili yana maadili ya kweli. Kwa kufanya hivyo, nataka kukosoa mtazamo huu, unaojulikana kama Utegemezi wa Kimaadili.

Baada ya kufanya hivyo, tutaanza kuangalia nadharia kuu za maadili, ambazo zina asili ya kutoegemea upande wowote au zinazothibitisha uhalisia wa ukweli wa maadili. Kwa hivyo tutaangalia Uhusiano wa Kimaadili kwa msaada wa nyenzo ambazo nimechukua kutoka kwa kitabu cha kisasa cha James Rachel kuhusu maadili kinachoitwa *Vipengele vya Falsafa ya Maadili*. Kitabu hiki kwa kweli ndicho kitabu kinachouzwa zaidi katika historia ya falsafa.

Nadhani iko katika toleo lake la tisa au la kumi. Na imetumika katika madarasa mengi na kozi za maadili ya vyuo vikuu. Ndiyo maana imeuzwa zaidi ya vitabu kama vile Jamhuri ya Plato na Maadili ya Nicomachean ya Aristotle.

Kwa hivyo, nitatoa maelezo kidogo kutoka kwa mjadala wa Rachel kuhusu Uhusiano wa Kimaadili. Na inavutia kwamba Rachel mwenyewe alikuwa mkanamungu. Tangu wakati huo amefariki miaka mitano, kumi iliyopita, kwa hivyo nadhani yeye si mkanamungu tena.

Lakini alikuwa mkanamungu lakini bado alikuwa ameshawishika kwamba kuna kitu kama ukweli wa maadili. Alikataa utegemezi wa mambo. Kwa kweli, idadi kubwa ya wanafalsafa, hata kama ni wakanamungu au wasioamini Mungu, wanaamini katika aina fulani ya ukweli kamili wa maadili, jambo ambalo ni la kuvutia kutambua.

Kuna wasomi wachache sana wa utegemezi miongoni mwa wanafalsafa na PhD katika maadili. Kwa hivyo hiyo inakuambia kitu kuhusu utegemezi wa kimaadili na uwezekano wake, hata kama wasioamini Mungu huwa wanakataa mtazamo huu. Kwa hivyo, Utegemezi wa Kimaadili ni nini? Kwa ujumla, utegemezi ni mtazamo kwamba hakuna maadili kamili yanayotumika wakati wote na katika sehemu zote.

Sasa, huenda kukawa. Kwa kweli, kuna maadili mengi ambayo ni ya jamaa. Kuna aina zote za mazoea ambayo tungesema yanahusiana na usahihi au ubaya wa utamaduni fulani na mila zake, na kadhalika. Lakini Uhusiano wa Kimaadili unasema kwamba maadili yote yanahusiana kabisa na utamaduni au mapendeleo ya mtu binafsi.

Kwa hivyo, kuna tofauti muhimu ya pande mbili kati ya aina tofauti za utegemezi wa kimaumbile. Kuna watu wanaoamini utegemezi wa kitamaduni na watu wanaoamini maadili. Hizi ndizo aina mbili za utegemezi wa kimaumbile.

Kwa hivyo, mtaalamu wa utegemezi wa kitamaduni anasema kwamba maadili hufafanuliwa kila wakati na utamaduni na mila zake au desturi na desturi zake. Mtaalamu wa maadili humhusianisha kila mtu binafsi, na ni suala la upendeleo wa mtu binafsi kuhusu kama kitu fulani ni sahihi au si sahihi. Kwa hivyo, hebu tuanze kwa kuangalia Utegemezi wa Kitamaduni.

Sasa, huu ni mtazamo ambao ulipata umaarufu mwanzoni na katikati ya karne ya 20 kwa kiasi kikubwa kutokana na maendeleo yaliyofanywa katika anthropolojia ya kitamaduni. Wasomi kama Sumner na Benedict, Ruth Benedict, na wengine ambao walikuwa wakisoma kwa karibu makundi ya watu kutoka sehemu mbalimbali za dunia waligundua kwamba jinsi wanavyojiendesha au maadili waliyo nayo katika visa vingi yalikuwa tofauti sana na mazoea na maadili tunayoshikilia hapa Amerika Kaskazini au Marekani. Hilo liliwafanya wasomi wengi kuzingatia uwezekano kwamba labda kuna njia tofauti za kutenda, hata linapokuja suala la mambo tunayoyathamini zaidi, kama vile maoni yetu kuhusu ndoa na mauaji na jinsi tunavyowatendea watoto wetu.

Baadhi ya imani zetu za msingi ni kwamba kuna watu katika tamaduni zingine ambao wana mitazamo tofauti sana na wanaishi maisha yao kwa njia tofauti sana. Kwa hivyo hilo lilisababisha aina ya shaka kwa watu wengi kwamba, hmm, labda hakuna ukweli kamili hapa. Kwa hivyo, njia moja ya kuchanganua kile ambacho nadharia fulani ya maadili inathibitisha hatimaye ni kuuliza jinsi wangepafanua au kutafsiri kauli kama X ni nzuri au X ni mbaya au si sahihi.

Ni nini hasa kinachomaanishwa hapo? Hapa, tunachunguza kitu kinachoitwa meta-ethics, ambacho huchambua mantiki na maana ya maneno, dhana, na kauli za maadili. Kwa hivyo, tutafanya uchanganuzi mdogo wa meta-ethics wa kila moja ya nadharia hizi, tukianza na relativism ya kitamaduni. Je, mrelativism ya kitamaduni anafikiri tunasema nini hasa tunapoita kitu kizuri au kibaya au sahihi au kibaya au cha haki au kisicho cha haki? Mrelativism ya kitamaduni anasema kwamba kauli kama X ni nzuri inamaanisha kwamba ikiwa X inaambatana au inaendana na maadili ya utamaduni huu.

Tunaposema kitu ni kibaya, hiyo ni njia tu ya kusema kwamba kinapingana na desturi za utamaduni huu au njia zinazopokelewa na zinazopendelewa za kufanya mambo.

Kwa hivyo, nikimwambia mgeni usilambe mezani au nikimwambia mtoto wangu usilambe mezani. Hilo si sahihi.

Usifanye hivyo. Hilo ni baya. Maana yake ni kwamba hilo ni jambo ambalo hatufanyi hapa.

Tunapendelea usipige kelele mezani au kutoa gesi tumboni mezani. Ni utovu wa nidhamu sana, na tunaweza kusema hilo ni baya au baya, ni jambo baya kufanya. Kuna mambo mengine mengi ambayo tungeyatambua kama mapendeleo ya kitamaduni.

Bila shaka, kuuma katika baadhi ya tamaduni huchukuliwa kama ishara ya shukrani au shukrani kwa mlo mzuri. Kwa hivyo, hakika kuna uhusiano hapo. Na tunaweza kusema hivyo kuhusu mitindo ya mavazi na densi.

Bila shaka, mitindo ya kisanii. Jinsi tunavyoweka mambo kulingana na sheria za trafiki. Maelezo madogo madogo ya tabia za umma yanahusiana na utamaduni.

Na unapoenda kutembelea nchi nyingine unagundua hilo. Kuna njia fulani za kupata nafasi, kwa mfano, ambazo zinafanywa katika tamaduni tofauti ambazo hutofautiana. Unajua huwa tunafanya hivi.

Sio kwamba mimi ni msafiri wa lifti, lakini watu wanaoendesha lifti, unajua, watasimama kando ya barabara na kufanya hivyo. Kwa kweli, si jambo linalofanywa sana kama ilivyokuwa hapo awali. Lakini hiyo ndiyo ilikuwa njia ya kufanya hivyo.

Weka kidole gumba chako juu hivyo. Nilijifunza miaka michache iliyopita kwamba ukifanya hivyo katika nchi fulani barani Ulaya, watu watahangaa. Kwa nini? Kwa sababu hiyo kimsingi ni kuwaomba watu wafanye ngono, sivyo? Ishara hiyo ya kidole gumba juu ni chafu kwa sababu hiyo.

Kwa hivyo, kuna uhusiano hapo. Nilisema vizuri, basi, unawezaje kupanda gari? Unawaonyeshaje madereva kwamba ungependa kupanda gari mahali fulani? Wanasema vizuri, unafanya hivi. Unachukua kidole chako cha shahada, na unaelekeza chini.

Kwa hivyo, nilisema vizuri, hilo ni jambo zuri kujua kama nitahitaji kupiga gitaa barani Ulaya. Kwa hivyo kuna uhusiano unaotumika kwa kila aina ya nyanja za tabia za binadamu, sivyo? Lakini swali ni, je, tabia zote za binadamu zina uhusiano wa kitamaduni? Je, yote ni kama kupiga gitaa mezani au ishara ya mkono kwa kupiga gitaa? Je, yote ni suala la upendeleo wa kitamaduni? Mtaalamu wa utegemezi wa kitamaduni anasema ndiyo. Mtaalamu wa maadili kamili au mtaalamu wa usawa anasema hapana.

Kuna maadili fulani ya ulimwengu ambayo ni ya kweli kwa kila mtu. Mambo fulani ambayo ni makosa kabisa bila kujali wapi au wakati unayafanya. Kuna mambo mengine ambayo ni mazuri na sahihi bila kujali wapi na wakati unayafanya.

Kwa hivyo, tunamwambia nini mrelativisti wa kitamaduni? Tunawezaje kujibu? Kwanza, hebu tufikirie hoja hiyo. Hoja kuu ambayo warelativisti wa kitamaduni hutumia kutetea maoni yao. Rachel anaiita hoja ya tofauti za kitamaduni.

Na ukikutana na mtu ambaye ni mrengo wa kitamaduni na ukamuuliza sababu ya mtazamo wake, kwa nini anashikilia mtazamo anaoshikilia, hii ndiyo hoja ambayo huenda akakupa. Toleo fulani la hoja ya tofauti za kitamaduni linasema kwanza kwamba tamaduni tofauti zina kanuni tofauti za maadili. Kwamba kuna aina mbalimbali za kanuni za maadili katika tamaduni mbalimbali.

Na kisha, kwa kawaida, wataenda moja kwa moja kutoka hapo hadi hitimisho kwamba hakuna ukweli halisi katika maadili. Na mara nyingi, huelezwa kwa swali. Unajua, unawezaje kusema kwamba kuna njia moja tu sahihi ya kuishi wakati watu katika tamaduni zingine wanafanya hivyo tofauti sana na wewe? Unawezaje kusema hivyo? Hiyo ni aina ya, nadhani, mbinu ya Kisokrati.

Kutoa hoja tu kwa njia ya swali. Dhana ni kwamba wewe ni mjinga kusema hivyo. Kwamba hakuna mtu mwenye akili timamu ambaye angesema kuna njia moja tu sahihi ya kujiendesha kingono, kwa mfano.

Au kuhusu jinsi tunavyopaswa kuwatendea watu wanaokufa, ambao wako katika maumivu makali. Wewe ni nani kusema kuna njia moja tu sahihi ya kukabiliana na hali hiyo? Au njia moja sahihi ya kukabiliana na suala la utoaji mimba? Na kadhalika. Kwa hivyo, hoja ya tofauti za kitamaduni kimsingi huhama kutoka kwa imani na maadili mengi hadi hitimisho kwamba hakuna thamani moja sahihi au ya kweli linapokuja suala lolote la maadili.

Sasa, tunasema nini kuhusu hilo? Kwa mtazamo wa kimantiki, hoja hii ina kasoro ya msingi sana. Na hiyo ni kwamba wingi haimaanishi uwiano. Mitazamo mingi juu ya kitu chochote haimaanishi kwamba hakuna mtazamo mmoja wa kweli.

Kwa sababu tu watu hawakubaliani kuhusu suala fulani, haimaanishi kwamba hakuna ukweli mmoja kuhusu suala hilo. Fikiria unajimu. Katika historia ya unajimu, tukirudi nyuma kwa wanafalsafa wa kale wa kabla ya utawala wa Kisokrati, kumekuwa na mitazamo mbalimbali.

Mitazamo mitatu mikuu. Moja ni nadharia ya dunia tambarare, ambayo inasema kwamba dunia ni tambarare na inaweza kuzungukwa na maji. Hiyo inakaa juu ya nini? Dunia ni nini, imejengwa juu ya nini? Unajua, kulikuwa na kumekuwa na

pengine bado kuna nadharia kadhaa ambazo wafugaji wa udongo tambarare wanapendekeza hapo.

Lakini wazo kwamba dunia ni tambarare ni nafasi moja ambayo imeshikiliwa na watu wengi katika historia yote. Mtazamo mwingine ni mtazamo wa kijiografia, ambao ni kwamba dunia inaelea angani na inazungukwa na jua, pamoja na sayari na nyota mbalimbali. Kisha, mtazamo wa tatu, mtazamo ninaoshikilia na labda wewe unashikilia, ni mtazamo wa ki-heliocentrist .

Na hiyo ndiyo dhana kwamba dunia ni moja ya sayari kadhaa zinazozunguka jua. Na jua liko katikati ya mfumo wetu wa jua. Mitazamo hii haiendani.

Huwezi kuwa mtazamaji wa kimo cha jua na mtazamaji wa kimo cha jua kwa wakati mmoja au kuthibitisha dunia tambarare na kimo cha jua kwa wakati mmoja. Lazima uchague. Lakini kuna mitazamo mbalimbali hapo.

Hadi leo, katika tamaduni mbalimbali, na hata katika hili, kuna watu ambao ni wapenda jiografia na pia wapenda udongo tambarare. Kwa kweli, nadharia ya ardhi tambarare, nimegundua, imerudi kidogo. Na kuna baadhi ya wanariadha na waburudishaji maarufu ambao kwa kweli ni wananadharia ya ardhi tambarare leo.

Unaweza kuona vibandiko vya bampa. Labda umeona vibandiko vya bampa vinavyosema, ukishakuwa tambarare, hutarudi tena. Kuna watu ambao wanaonekana kuwa na akili nyingi, hata wanajulikana sana katika utamaduni huu, ambao ni wananadharia wa dunia tambarare.

Sasa, je, hiyo ina maana kwamba, kwa hivyo, hakuna ukweli katika jambo hili linapokuja suala la unajimu na nafasi ya dunia kuhusiana na miili hii yote ya mbinguni? Angalia, una wapigaji ardhi tambarare na wanajiografia na wanajeshi wa angahewa . Nani wa kusema, wewe ni nani wa kusema, kwamba jua liko katikati ya mfumo wetu wa jua na dunia inazunguka jua? Wewe ni nani wa kusema? Ungejibuje swali hilo? Natumaini, utasema, nimeelimika kidogo kuhusu nadharia hii. Ninaelewa fizikia ya msingi na unajimu.

Na ninaelewa kwamba kwa kiasi kikubwa, kwa kweli, nadhani kuna makubaliano fulani kati ya wanasayansi ambao ni wataalamu wa unajimu na kosmolojia, ambao wanaweza kuonyesha kwa majaribio kwamba hii ndiyo hali halisi, kwamba heliocentrism ni kweli. Kwa heshima yote kwa watunga udongo tambarare, kwa heshima yote kwa wanajiocentrist , kuna ukweli wa jambo hilo ambao unategemea sababu nzuri na ushahidi unaokanusha mtazamo wao. Kwa hivyo tunatambua hilo kuhusu unajimu.

Tunatambua kwamba kwa sababu tu kuna mitazamo mingi, haimaanishi kwamba hakuna ukweli mmoja. Kwa hivyo, nadhani hiyo ni mlinganisho muhimu hapa na kitu

ambacho tunaweza kusema kwa wapenda utamaduni wa relativism wanapopinga na kusesitiza kwamba aina mbalimbali za mitazamo katika maadili zinamaanisha kwamba hakuna ukweli. Hatufanyi hitimisho hilo katika unajimu.

Kwa nini tuseme hivyo hapa? Hapa ndipo wanauhusiano wa kitamaduni wanapanua na kuimarisha hoja yao kwa kuongeza dhana kwamba, tofauti na sayansi, hakuna njia ya kuaminika ya kubaini ukweli na maadili halisi. Tuna rasilimali, teknolojia, na sayansi ya kubaini ukweli kuhusu unajimu, biolojia, kemia, na kadhalika. Hatuna hilo hapa.

Kwa hivyo, ni kwa sababu hii tunaweza kuhitimisha kwamba hakuna ukweli na maadili halisi. Kwa hivyo hiyo ni toleo lililopanuliwa na kuimarishwa la hoja hii ya tofauti za kitamaduni . Tuseme nini kuhusu hilo sasa? Hakika, kuna tofauti, sivyo, kati ya ugunduzi wa ukweli katika sayansi na ugunduzi wa ukweli katika maadili ?

Labda wako sahihi. Labda hakuna njia kama ilivyo katika sayansi ya kugundua ukweli wa maadili. Naam, katika kujibu toleo hili lililoboreshwa la hoja ya tofauti za kitamaduni , tunaweza kutambua kwamba hoja hiyo bado si sahihi.

Hoja halali ni ile ambapo hoja inaashiria ukweli wa hitimisho. Ikiwa hoja ni kweli, hitimisho lazima pia liwe kweli. Hiyo ndiyo ufafanuzi wa hoja halali.

Lakini angalia, linapokuja suala la hoja ya tofauti za kitamaduni , hata katika toleo hili lililorekebisha, hitimisho halifuati. Tukikubali kwamba tamaduni tofauti zina kanuni tofauti za maadili, na zina, na tukubali kwamba hakuna njia ya kuaminika ya kubaini ukweli na maadili, na hebu, kwa ajili ya hoja, tukubali hilo, je, inafuata kwamba hakuna ukweli halisi katika maadili? Naam, hapana, haifanyi hivyo. Na tena, tunaweza kwenda kwenye historia ya sayansi ili kuthibitisha hilo.

Katika, tuseme, karne ya 7 au karne ya 12 BK, je, kulikuwa na njia ya kuaminika ya kubaini ukweli katika unajimu kuhusu nafasi ya Dunia katika ulimwengu? Hapana, haikuwa hivyo. Hukuwa na, hatukuwa na darubini zenye nguvu sana, au darubini zenye nguvu za kutosha hadi kipindi cha mapema cha kisasa. Na njia za kuchunguza ulimwengu zilikuwa chache sana, unajua, tuseme, miaka 1,500 iliyopita, kiasi kwamba hitimisho dhahiri halingeweza kutolewa kuhusu swali hili.

Kwa hivyo, hakukuwa na njia ya kuaminika ya kubaini ukweli wa jambo kuhusu nafasi ya Dunia katika ulimwengu miaka yote iliyopita. Lakini, je, haikuwa bado kwamba Dunia ilikuwa ikizunguka Jua, ikizunguka kwenye mhimili wake, sivyo, ikizunguka Jua, pamoja na sayari hizi zingine zote, ingawa hatukuwa na njia ya kuaminika ya kubaini ukweli? Naam, ndiyo, ilikuwa hivyo. Kwa hivyo, bado unaweza kuwa na ukweli halisi, katika kesi hii, katika sayansi, hata tunapokosa njia ya kuaminika ya kubaini ukweli huo.

Kwa hivyo hiyo ni tofauti muhimu. Inaonyesha kwamba hoja hii si sahihi. Lakini tunaweza kuongeza kwamba kuna njia inayoaminika ya kuthibitisha ukweli wa maadili.

Tunaweza kushauriana na akili, uzoefu wa kibinadamu, na, ikiwa kuna kitu kama hicho, ufunuo maalum kutoka kwa Mungu, ambao, kama Wakristo, tunaamini ndivyo maandiko yalivyo hasa. Maandishi yaliyoongozwa na Mungu yanatuongoza, hasa katika ulimwengu wa maadili, kuhusu jinsi tunavyopaswa kuishi mbele za Mungu, na pia kutueleza ukweli wa kimetafizikia kuhusu asili ya mwisho ya uhalisia, asili ya Mungu, pamoja na ukweli wa kihistoria. Lakini kwa msaada wa ufunuo maalum, vitabu vya Agano la Kale na Jipya, na kutumia akili na uzoefu kwa uangalifu katika maandiko hayo, tunaweza kufikia hitimisho zenye haki kuhusu jinsi tunavyopaswa kuishi maisha yetu.

Kwa hivyo ndivyo tunavyoweza kusema tukijibu hoja bora ya mrelativisti wa kitamaduni, ambayo ni hoja ya tofauti za kitamaduni. Hii ni nzuri kama inavyopatikana kwa relativisti ya kitamaduni na utetezi wake. Kwa hivyo, hoja hiyo inashindwa.

Lakini sasa, ukosoaji wetu wa utegemezi wa kitamaduni unaweza kwenda mbali zaidi, na hiyo ni kutambua kwamba kuna matokeo mengi yenye matatizo makubwa ya utegemezi wa kitamaduni. Na nadhani hizi ndizo sababu kuu kwa nini itakuwa vigumu kwako kupata mwanafalsafa asiyeamini Mungu ambaye ni mtegemezi wa utamaduni kwa sababu matatizo haya ni makubwa sana. Na kwa sababu, kama CS Lewis anavyobainisha katika kurasa za mwanzo za kazi yake ya kitamaduni, Ukristo wa Kipekee, hakuna mtu anayetenda kama mtegemezi wa utamaduni au kama aina yoyote ya mtegemezi wa utamaduni.

Tunawawajibisha watu kwa makosa yao. Hakuna mtu anayeamini utegemezi wa mambo anapoendesha gari. Mtu anakuzuia barabarani, sivyo? Utafanya aina fulani ya hukumu ya kimaadili, hata kama ni kimya kimya kwako mwenyewe.

Hakupaswa kufanya hivyo. Alinikatisha tamaa. Hilo lilikuwa kosa.

Au tunajifunza kuhusu kile ambacho watu fulani wanafanya katika utamaduni mwingine ulio mbali. Tunasema, wow, wanafanya hivyo? Hilo ni jambo baya sana. Hilo si haki.

Hilo linakiuka haki za binadamu, sivyo? Hata wasioamini Mungu watasema hivyo mara kwa mara. Na hilo linaonyesha kwamba wao si waumini wa utegemezi wa mambo. Wanaamini katika maadili kamili.

Kwa hivyo hapa kuna sababu za kifalsafa za kukataa utegemezi wa kitamaduni. Na moja ni kwamba hufanya ukosoaji wa maadili ya jamii zingine usiwezekane. Ikiwa wewe ni mtegemezi wa utamaduni, huwezi kukosoa kile Wanazi walifanya.

Huwezi kukosoa kile ambacho kundi lolote la watu wanaohusika katika mauaji ya kimbari limefanya katika utamaduni mwingine. Huo ni utamaduni tofauti. Kulingana na utegemezi wa kitamaduni, mema na mabaya hufafanuliwa na maadili yanayopendelewa ya utamaduni wako.

Ninazungumzia utamaduni wa Marekani katika karne ya 21. Mimi ni nani kuhukumu kile ambacho Wanazi walifanya miaka 70 au 80 iliyopita? Huo ndio hitimisho unalopaswa kutoa kama mrengo wa kitamaduni. Huwezi kuwahukumu Wanazi.

Huwezi kulaani hata vitendo vya umwagaji damu na mauaji ya halaiki vya serikali katika tamaduni zingine. Pia hufanya maendeleo ya maadili kuwa yasiyowezekana. Ikiwa wewe ni mrengo wa kitamaduni, basi hakuna kiwango kamili ambacho tunaweza kutathmini au kuhukumu maendeleo au kurudi nyuma kimaadili.

Ikiwa unaamini kwamba utamaduni wetu unaboreka, basi lazima kuwe na aina fulani ya kiwango nje ya utamaduni wetu kinachozidi utamaduni wetu , ambacho kulingana nacho tunaweza kutathmini sifa, maboresho, au kuzorota kwa maadili ya utamaduni wetu. Wazo zima la maendeleo ya maadili linaonyesha aina fulani ya kiwango kisicho na kifani cha wema wa maadili. Linalohusiana na hilo ni maana zaidi ya utegemezi wa kitamaduni.

Uhusiano wa kitamaduni unamaanisha kwamba warekebishaji wote wa maadili ni wafisadi. Kwa nini? Warekebishaji wa maadili, kama Martin Luther King, walipinga vipengele fulani vya maadili na desturi za kitamaduni za sasa. Martin Luther King alipinga kwa usahihi sheria za Jim Crow kwa sababu zilikuwa za kibaguzi.

Ingawa sheria hizo ziliendana na baadhi ya kanuni zilizokuwa zikitawala katika utamaduni huu, alitambua kwamba zilikuwa na makosa. Alifanya kampeni na kupinga hizo na akashinda. Tunamwona kama shujaa na mtu ambaye ni mrekebishaji mzuri wa maadili.

Lakini kama utegemezi wa kitamaduni ni kweli, huwezi kufanya hivyo. Ikiwa viwango pekee tunavyopaswa kutathmini tabia au warekebishaji wa maadili ni maadili ya sasa ya kitamaduni, basi kwa ufafanuzi, kile Martin Luther King alikuwa akifanya kilikuwa kibaya. Alikuwa akipinga maadili ya kitamaduni.

Ukiamini kwamba Martin Luther King alikuwa mrekebishaji mzuri wa maadili na hata shujaa wa maadili, basi hiyo inaonyesha kuwa wewe si mtegemezi wa utamaduni. Unaamini katika maadili kamili. Martin Luther King alitoa hoja hii katika maandishi na hotuba zake kadhaa kwamba kuna sheria fulani ya maadili ya juu ambayo angesema

inatoka kwa Mungu, imejikita katika uwepo wa Mungu kwa namna fulani, ambayo kulingana nayo tunaweza kutathmini sheria zetu za sasa.

Alikuwa na uhakika wa kutosha kwamba, wakati huo, tulikuwa tukifanya mambo yasiyo ya kimaadili kwa kutumia sheria hizi za Jim Crow. Kwa hivyo, alikuwa shujaa wa maadili. Hakuwa mfidadi.

Njia pekee tunayoweza kuelewa kuwa shujaa wake ni kwa kuamini katika maadili kamili na kukataa utegemezi wa kitamaduni. Kwa hivyo, tunaweza kuweka haya yote pamoja na kutoa aina ya kupunguza hoja ya upuuzi dhidi ya utegemezi wa kitamaduni. Tukidhani kwamba utegemezi wa kitamaduni ni kweli, basi tunapaswa kuhitimisha kwamba Wanazi hawakuwa wamekosea kabisa.

Tunapaswa kuhitimisha kwamba si warekebishaji wote wa maadili walio wafisadi, na tunapaswa kuhitimisha kwamba hakuna maendeleo ya maadili yanayowezekana. Hata hivyo, mtu yeyote mwenye akili timamu angetambua matokeo hayo yote kuwa hayakubaliki. Wanazi walikuwa wamekosea kabisa.

Maendeleo ya maadili yanawezekana, lakini si warekebishaji wote wa maadili walio wafisadi. Kwa hivyo, hiyo ina maana kwamba dhana hapa kwamba utegemezi wa kitamaduni ni kweli lazima iwe ya uwongo. Chochote kinachoashiria upuuzi au uwongo wowote lazima kiwe cha uwongo.

Kwa hivyo hiyo ni aina ya hoja ya kupunguza na kupuuza dhidi ya utegemezi wa kitamaduni. Sawa, inatosha kuhusu utegemezi wa kitamaduni. Hebu tuzungumzie aina nyingine ya utegemezi wa kimaadili, ambayo ni upendeleo wa kimaadili.

Mojawapo ya matatizo ya utegemezi wa kitamaduni ni kutofautisha wakati utamaduni mmoja unapoanza, na mwingine unapoisha. Ni wakati gani utamaduni wangu wa sasa unafifia na kuwa utamaduni mwingine? Tunaweza kuzungumzia utamaduni wa Ulaya au utamaduni wa Ufaransa tofauti na utamaduni wa Marekani, tofauti na utamaduni wa Ujerumani au utamaduni wa Uswidi. Mataifa tofauti yana tamaduni tofauti, lakini ndani ya utamaduni au taifa fulani, una tamaduni ndogo.

Nchini Marekani, nimefanya safari ya kwenda Texas, ambayo ni utamaduni mdogo tofauti kidogo na Indiana. Nimewahi kwenda California, Oregon, Pwani ya Mashariki, na majimbo haya yote tofauti. Tamaduni ndogo ni tofauti kidogo.

Ninaishi Indiana. Nimegundua kuwa kuna utamaduni tofauti kidogo kaskazini mwa Indiana kuliko kusini mwa Indiana, ambao ni kama Kentucky kidogo. Kaskazini mwa Indiana ni kama Michigan kidogo.

Mchoro wa mistari hauwezekani au hauna mwisho. Kwa hivyo, ni nini kinachohesabiwa kama utamaduni? Hilo ni swali lililo wazi na gumu. Ikiwa tutaelewa vyema utegemezi wa kitamaduni, tuna kazi kubwa mikononi mwetu.

Huenda ikawa haiwezekani. Mistari pekee ulio wazi unaoweza kuchora, inaonekana, ni kati ya watu binafsi. Ni wazi ninapoishia, na wewe unaanza.

Hiyo ni kupuuza tatizo la mapacha walioungana. Hilo hufanya kutofautisha kati ya watu binafsi kuwa vigumu zaidi. Lakini kwa sehemu kubwa, watu binafsi hutofautishwa kulingana na mahali ambapo mwili mmoja huanza na mwingine huishia.

Kwa hivyo, una maadili yako, na mimi nina yangu. Mtaalamu wa maadili anasema hiyo ndiyo suluhisho. Kila mtu binafsi ana maadili yake maalum.

Kwa hivyo, wao hufafanua kile kinachofaa kwao. Wewe hufafanua kile kinachofaa kwako. Mimi hufafanua kile kinachofaa kwangu.

Tunafanya hivyo kwa upande wa upendeleo wa mtu binafsi. Haya basi. Huo ndio uchambuzi bora wa ukweli wa maadili.

Inahusiana na kila mtu binafsi. Kwa hivyo, kwa mtazamo huu, kulingana na mtaalamu wa maadili, X ni nzuri, ambayo inamaanisha tu kwamba ninampenda X. X ni mbaya, ambayo inamaanisha siipendi. Hakika hivyo ndivyo tunavyohukumu mambo linapokuja suala la chakula.

Nasema, ah, chipukizi za Brussels ni mbaya. Aiskrimu ni nzuri. Namaanisha nini kwa hilo? Naam, siipendi chipukizi za Brussels.

Nami napenda aiskrimu. Sasa, kuna watu wanaopenda brussel sprouts. Na kwao, nasema, ni nzuri kwao.

Sipendi. Ni jambo baya kwangu. Kwa hivyo, mtetezi wa maadili anasema ni hivyo pia katika ulimwengu wa maadili.

Ukiipenda, basi ni nzuri kwako. Ukiipenda, basi ni mbaya kwako. Sasa, hili ni jambo ambalo ni rahisi sana kubaini, basi.

Mojawapo ya faida za ubinafsi wa kimaadili ni kwamba hurahisisha kubaini mema na mabaya. Kwa hivyo, euthanasia, vita, adhabu ya kifo, utoaji mimba. Je, ni nini sahihi na kibaya na maswali hayo? Jiulize tu, je, napenda wazo la, tuseme, kupigana vita dhidi ya nchi kwa sababu hii au ile? Ndiyo.

Sawa. Basi, ni sawa. Utoaji mimba unapohitajika.

Je, ninapenda hilo au la? Hakika. Sawa. Basi ni vizuri.

Ni sawa. Unajiuliza swali hilo tu: je, nalipenda? Na hilo ndilo jibu la swali la "ni sahihi au si sahihi". Kwa hivyo watu wanaoamini maadili hushinda matatizo fulani yanayosumbua utegemezi wa kitamaduni, lakini kuna matatizo fulani ambayo yanabaki. Mojawapo makubwa ni kwamba haitoi msingi wowote wa wajibu wa kimaadili na wajibu na haki, ambazo wengi wetu angalau tunasema tunaamini, kwamba kuna kitu kama haki za binadamu na tuna wajibu."

Lakini unawezaje kuelewa hilo kutoka kwa mtazamo wa mhusika? Ni msingi gani unaowezekana au misingi gani ya wajibu kuhusu mtazamo huu? Matokeo mengine ya kuvutia ya mhusika wa kimaadili ni kwamba hufanya kutokubaliana kwa maadili kusiwezekane. Tena, ikiwa kuna usawa kati ya hukumu za kimaadili na hukumu za ladha kuhusu chakula, basi ni wazi huwezi kuwa na kutokubaliana kwa kina katika maadili zaidi ya vile tunavyoweza, unajua, kuwa na kutokubaliana kuhusu kama chipukizi za brussel zina ladha nzuri. Unapenda ladha ya chipukizi za brussel , naona zinachukiza.

Je, tungeweza kubishana kuhusu hili? Ingekuwa upumbavu kiasi gani kubishana au kujadili kama brussel sprouts ina ladha nzuri? Hilo halitatufikisha popote kwa sababu tunaelewa ni suala la ladha tu. Kwa hivyo, inaingia katika ulimwengu wa maadili kwa mtu anayejiona kuwa na msimamo thabiti; wangelazimika kusema kwamba mjadala wa maadili ni wa kipuuzi, hauna maana, na ni kupoteza muda. Kwa nini kujadili suala la utoaji mimba wakati ni suala la wewe tu kuipenda na mimi siipendi? Kwa nini kujadili kama ni sawa kwa wanyama wa shambani wa kiwandani? Huipendi , mimi naipenda.

Ni kama aiskrimu, kama brussel sprouts. Kwa hivyo, hatuwezi kuwa na kutokubaliana kwa kiadili kulingana na ubinafsi wa kimaadili. Hiyo ndiyo maana hapa.

Lakini hii ni athari ya tatizo kwa mtazamo wao kwa sababu akili ya kawaida ya kimaadili inatuambia kwamba kutokubaliana kwa kweli hutokea katika maadili. Kwamba kutokubaliana huku tuliko nako ni kweli na kwamba kunastahili kujadiliwa. Kwa hivyo, hilo ni tatizo jingine na ubinafsi wa kimaadili.

Matokeo mengine ya kipuuzi ya mtazamo huu ni kwamba ikiwa ubinafsi ni kweli, basi hatuwezi kulaani au kusifu chochote kabisa. Kwa nini? Kwa sababu, tena, tunaelezea tu hisia zetu na mapendeleo yetu. Na hiyo inajumuisha Mauaji ya Kimbari ya Nazi.

Hiyo inajumuisha tabia yoyote ya mauaji ya kimbari popote pale. Hiyo inajumuisha hata kuwatesa watoto wachanga au ubakaji na mauaji. Huenda nisipende mambo haya.

Huenda nikachukizwa na tabia hizi. Lakini kama mtu mwingine anapenda hivyo, basi kama mtu anayejiona kuwa mtu wa kujitegemea, lazima niseme, basi hilo ni sawa kwao. Na tunatumaini kwamba upuuzi wa hilo uko wazi.

Hatimaye, maana ya pili ya kipuuzi ya ubinafsi wa kimaadili ni kwamba hatuwezi kukosea kuhusu hukumu zetu za kimaadili. Ikiwa ubinafsi ni kweli, basi mradi tu unawasiliana na hisia zako mwenyewe na unajua mapendeleo yako mwenyewe, basi unajua ukweli wa kimaadili kuhusu suala lolote mahususi. Huwezi kukosea.

Na tena, hilo linapingana na akili ya kawaida ya kimaadili. Niliwahi kuwa na msimamo tofauti kuhusu suala la utoaji mimba. Miaka mingi iliyopita, nilikuwa nikiunga mkono uchaguzi katika suala hilo.

Kadiri nilivyojifunza zaidi kuhusu hilo, mtazamo wangu ulibadilika. Na nikawa mtetezi wa kimaadili na kisiasa kuhusu suala la utoaji mimba. Sasa, mtazamo wangu ulibadilika.

Akili ya kawaida ya kimaadili inatuambia kwamba mtazamo wangu ulikuwa mbaya kisha nikabadilisha mtazamo wangu kuwa sahihi au kinyume chake. Labda nilikuwa na mtazamo sahihi, lakini kwa sasa nina mtazamo mbaya. Lakini mtazamo huo mahususi, ukielewa kwamba nilikuwa nimekosea hapo awali au nimekosea sasa, huwezi kuelewa hilo kuhusu mtazamo wa mtu binafsi, ambayo ina maana kwamba hujawahi kukosea, hata kama utabadilisha wako kila siku.

Hata kama katika kila siku isiyo ya kawaida, wewe ni mtetezi wa maisha, na katika kila siku isiyo ya kawaida, wewe ni mtetezi wa uchaguzi. Uko sahihi kila siku hizo, mradi tu hiyo ndiyo upendeleo wako siku hiyo. Na kama hiyo si upuuzi, ni vigumu kusema ni nini kingine kinachoweza kuwa.

Kwa hivyo, tunaweza kukosea kuhusu hukumu zetu za kimaadili. Hilo pia linapinga ubinafsi wa kimaadili. Kwa hivyo, ubinafsi wa kimaadili si maendeleo ya utegemezi wa kitamaduni.

Ni tatizo vile vile, labda hata zaidi. Na hizo ni aina mbili za utegemezi wa kimaadili, utegemezi wa kitamaduni na utegemezi wa kimaadili. Kwa hivyo tunatumaini sasa tumekataa mitazamo hiyo miwili ya utegemezi.

Uhusiano kwa ujumla haufanyi kazi, na kwa hivyo tunahitaji kugundua, ikiwa tunaweza, nadharia fulani ya maadili ya kuegemea upande wowote au ya kutegemea kabisa ambayo itaelewa hisia zetu za maadili kuhusu masuala haya yote, ambayo itaelewa dhana ya wajibu na haki na haki, ambayo itatoa msingi wa kutosha kwa mambo haya, ambayo itaelewa hisia zetu na imani ya kawaida kwamba kutokubaliana kwa maadili ni kweli, na pia, nadharia ya kuridhisha itatuwezesha kutambua kwamba wakati mwingine tamaduni au vikundi au serikali za kigeni

hufanya mambo kwa njia isiyo ya maadili hata wakati maoni yao ndiyo yanayotawala ndani ya utamaduni. Tunahitaji nadharia ya maadili ambayo itaelezea imani hizi zote za kawaida kuhusu maadili. Na hivyo ndivyo itakavyotupeleka katika utafiti wetu wa nadharia kuu za maadili, ambazo tutafanya baadaye.

Huyu ni Dkt. James S. Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Maadili ya Kikristo. Huu ni kipindi cha 2, Uhusiano wa Kimaadili.